

**TUME YA
KUREKEBISHA
SHERIA TANZANIA**

**Kwa Maoni, wasiliana na Tume
kupitia anuani ifuatayo :**

**Katibu Mtendaji,
Tume ya kurekebisha Sheria
Tanzania ,**

**Jengo la Taaluma Na. 1,
Barabara ya Mkalama
S.L. P 1718
DODOMA
TANZANIA**

**Barua pepe: lrct@lrct.go.tz
Tovuti: www.lrct.go.tz**

ADHABU MBADALA

Ofisa Mfawidhi wa Gereza, iwapo ameridhika kwamba, mfungwa aliyepo kwenye gereza analosimamia amekidhi vigezo vya kutumikia adhabu katika jamii chini ya Sheria ya Huduma kwa Jamii, atamjulisha mfungwa huyo. Endapo mfungwa ataridhia masharti yaliyoainishwa, Ofisa Mfawidhi wa Gereza atawasilisha suala hilo katika mahakama yenye mamlaka ili itoe amri kwa mfungwa husika kutumikia jamii.

4.5 Sheria ya Mwenendo wa Mashauri ya Jinai, Sura ya 20

Sheria inaruhusu mshtakiwa pamoja na wakili wake au mtu mwingine anayesimama kwa niaba, kuingia makubaliano ya kukiri kosa na Mkurugenzi wa Mashtaka ili kulipa faini au fidia itakayokubaliwa. Lengo likiwa ni kupunguziwa makosa au adhabu, kulipa faini au fidia, kurejesha mali au kutaifisha mali zinazotokana na uhalifu.

5.0 Hitimisho

Makubaliano ya kukiri makosa yatakuwa na nguvu ya kisheria baada ya kusajiliwa katika mahakama. Ambayo itamtia hai ni mshtakiwa na kutoa amri kama ilivyokubaliwa katika mkataba.

1.0 Utangulizi

Tume ya Kurekebisha Sheria Tanzania (Tume) ilianzishwa mwaka 1980 kwa Sheria ya Tume ya Kurekebisha Sheria, Sura ya 171. Pamoja na majukumu mengine, Tume ina majukumu ya kufanya mapitio na kutathmini utekelezaji wa sheria zote za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa lengo la kuziwezesha sheria hizo kuendana na mabadiliko yanayotokea katika Nyanja za kijamii, kisiasa, kiuchumi na kitenolojia.

2.0 Adhabu

Kosa la jinai ni tendo lolote ambalo limekatazwa kwa sheria. Mtu anayepatikana na hatia ya makosa ya jinai huadhibiwa. Adhabu kwa makosa ya jinai ni kifungo gereza kwa muda maalum au maisha, kunyongwa hadi kufa, kifungo cha nje, kifungo cha masharti, viboko, fidia na faini. Adhabu mbadala ni adhabu zisizojumuisha adhabu ya kunyongwa na vifungo vya magerezani.

3.0 Madhumuni ya Adhabu Mbada

Madhumuni ya adhabu mbadala ni pamoja nakuwafanyia urekebu wafungwa wakiwa nje ya magereza, kupunguza msongamano wa wafungwa, kupunguza gharama za kuhudumia magereza, kuwezesha wafungwa kuhudumia familia zao wakiwa wanatekeleza adhabu zao, na kujumuisha jamii katika usimamizi na urekebu wa wahalifu.

4.0 Mfumo wa Sheria Zinasosimamia Adhabu Mbada

Sheria mbalimbali zimetungwa ili kuwezesha utekelezaji wa adhabu mbadala katika mfumo wa haki jinai. sheria hizo ni:-

4.1 Sheria ya Huduma kwa Jamii, Sura ya 291

Sheria hii inatoa adhabu kwa mfungwa kufanya kazi za umma bila malipo kwa muda maalum. Mtu yeyote aliyehukumiwa kifungo kisichozidi miaka 3 pamoja na au, bila faini, au kifungo kinachozidi miaka 3, mahakama inaweza kutoa amri kupitia Sheria hii mtu huyo atumikie adhabu ya huduma ya jamii.

4.2. Sheria ya Uangalizi wa Wahalifu, Sura ya 247

Sheria inaweka masharti ya uangalizi wa mhalifu na kumweka mhalifu huyo chini ya amri ya uangalizi wa Afisa Uangalizi kwa kipindi kisichopungua mwaka mmoja na kisichozidi miaka mitatu ambacho anatakiwa asitende kosa lolote.

Sheria inazipa mamlaka mahakama za Mwanzo, Wilaya, Hakimu Mkazi na Mahakama Kuu kutoa amri ya uangalizi baada ya kujiridhisha kuwa amri hiyo inafaa kutolewa.

Sheria imeweka masharti ya kuzingatwa kabla ya mahakama kutoa Amri ya Uangalizi kwa mhalifu ambayo ni umri, tabia, mwenendo wa maisha, afya ikiwa ni pamoja na afya ya akili, mazingira anayoishi, aina ya kosa alilotenda na mazingira ya kutendeka kwa kosa. Amri hii hutolewa kwa mhalifu iwapo anaridhia masharti yote yatakayoainishwa kutotenda

makosa ya uhalifu awapo nje ya kifungo chini ya uangalizi. Endapo mhalifu atakiuka masharti yaliyowekwa atafutiwa kifungo kulingana na kosa alilotenda awali.

4.3 Sheria ya Bodi ya Msamaha kwa Wafungwa, Sura ya 400

Mfungwa anayenufaika na msamaha, anatakiwa awe amefungwa kifungo kuanzia maika minne na kuendelea na kutumikia kifungo cha maisha, hakufungwa kwa makosa ya uhalifu wa kutuhumia silaha, madawa ya kulevya, ubakaji au unajisi. Masharti mengine ni kifungo chake kutowekwa katika huduma kwa jamii; awe ametumikia theluthi ya kifungo na ameonesha tabia njema awakti akitumikia kifungo kabla ya kuwekwa kwenye msamaha.

Mfungwa anayeamini anakidhi vigezo vya msamaha anaweza kuiomba Bodi kuachiwa kwa msamaha.

Baada kujiridhisha mfungwa anakidhi masharti, Bodi itawasilisha kwa Waziri mwenye dhamana na masuala ya magereza mapendekezo ya kuachiwa mfungwa husika. Waziri ndiye mwenye dhamana ya uamuzi.

4.4 Sheria ya Magereza, Sura ya 58

Inspekta Jenerali wa Magereza ana madaraka kisheria kupunguza theluthi ya vifungo kwa wafungwa walioonesha tabia njema isipokua kwa wafungwa waliofungwa chini ya Sheria ya Kiwango cha Chini cha Adhabu au vifungo vya maisha.